

**Патріотичне виховання дітей дошкільного віку
(методичні рекомендації)**

Вихователь – методист
Погрібна Л.М.

« Виховуємо маленького патріота»

Патріотизм – одне з найглибших почуттів, закріплене століттями й тисячоліттями історичних подій.

Основою патріотичного виховання в Великобурлуцькому ДНЗ (ясла – садок) «Сонечко» є моральне, естетичне, трудове, розумове виховання маленького громадянина. У процесі такого різнобічного виховання зароджуються перші паростки духовно – моральних патріотичних почуттів.

В Законі України «Про дошкільну освіту» зазначається: «Одним із основних завдань дошкільної освіти та виховання є формування особистості дитини, розвиток її творчих здібностей, пізнавальної активності; виховання в дітей шанобливого ставлення до родини, Батьківщини, поваги до народних традицій та звичаїв, рідної та державної мови, національних цінностей українського народу».

Нині, повертаючись до історії українського народу, відроджуючи, пробуджуючи до життя національні традиції, національний дух нашого народу, ми виховуємо свідомого громадянина і патріота нашої держави. Починати цю роботу потрібно з раннього віку в сім'ї, у дитячому садку, в школі.

Почуття патріотизму починається в дитини з рідної домівки. Від впливу батьків, дорослого оточення дитини залежить, яким громадянином виросте дитина, чи стане вона патріотом своєї країни. Виховний вплив сім'ї на дітей є найвагомішим, оскільки батьки впливають навіть тоді, коли не роблять це спеціально. Ваші слова, вчинки, ставлення дитина вбирає в себе, наче губка. Наслідуючи батькам, які є еталоном поведінки та беззаперечним авторитетом, дитина засвоює норми поведінки, ставлення до природи, до людей, що оточують, до рідного селища.

У народі кажуть: «Добрий приклад – кращий за сто слів»

Перед нами педагогами - дошкільниками стоїть завдання надзвичайної ваги: домогтися того, щоб діти зростали не лише здоровими і освіченими людьми, але й свідомими, творчими особистостями і патріотами України. Посіяти в маленькому серці зерно любові до Батьківщини та рідного краю, навчити дітей шанувати й берегти духовну спадщину свого народу – ось про що ми дбаємо, виховуючи нове покоління громадян України, наше майбутнє.

Дошкільне дитинство – цей період сучасні науковці вважають сприятливим для формування патріотичних почуттів і тому увесь

навчально – виховний процес дошкільників наскрізно несе ідею патріотичного виховання.

Педагоги нашого дошкільного закладу вже другий рік будують навчально - виховний процес з дітьми на виконання одного із завдань : формування всебічно розвиненої, духовно багатой, оптимістично та патріотично налаштованої особистості.

На виконання цього завдання в групах дошкільного віку облаштовано національні куточки - як один із основних компонентів життєвого простору, що сприяє формуванню національної свідомості у дітей дошкільного віку.

Зміни в експозиції національного куточка пов'язані з темою тижня за якою будується навчально-виховний процес у групі.

Організуючи роботу в групах, вихователі в комплексі розв'язують пізнавальні, навчальні, виховні та мовленнєві завдання.

Пізнавальні завдання передбачають розширення знань дітей про Україну, її історію, культуру, природні багатства.

Дітей спочатку ознайомлюють з найближчим оточенням, з яким вони щодня контактують. Поступово стежинкою рідного краю ведуть дитину до столиці України - Києва, інших міст та пам'ятних місць Батьківщини.

На заняттях з народознавства малюк уперше долучається до державних символів (Герба, Прапора, Гімну) та народних національних оберегів (калини, верби, віночка, рушника тощо).

Предметом обговорення у дитячому товаристві є й родинні корені кожної сім'ї, кожної родини. Вихователі стимулюють й заохочують дітей до пізнання свого родоводу.

Упродовж перебування дітей у дитячому садку вихователі ознайомлюють їх з побутом нашого народу як у минулому, так і на сучасному етапі. Дітей навчають (впізнавати, розрізняти) українські національні іграшки, національний (традиційний та регіональний) одяг, взуття, посуд, предмети побуту та хатнього інтер'єру, подвір'я. Розвивають у дітей цікавість до української національної обрядовості, народних свят, ігор, народних прикмет, народної творчості, національного мистецтва, народних промислів. Не обходять увагою й українську національну кухню.

Пізнавальні завдання реалізуються й у пізнаванні дітьми природи рідного краю .

Навчальні завдання передбачають формування перших наукових народознавчих та історичних понять, у майбутньому - основи наукового мислення, національної свідомості, самосвідомості та психології.

Вихователі розвивають пізнавальну активність дітей, прагнення якнайглибше пізнати свій народ, свої національні корені; формують стійкий інтерес до народознавчого матеріалу, бажання пізнати його глибше, вчать використовувати його в побуті, у своєму дитячому житті, запам'ятовувати вірші, прислів'я, приказки, казки, загадки; прищеплюють дітям елементарні трудові навички, пов'язані з народними ремеслами. Вчить малюків вишивати, витинати, розписувати за українськими мотивами писанки, іграшки, посуд виготовляти різні вироби: іграшки, глиняний посуд, витинанки, аплікації тощо.

Розвивальні завдання передбачають розвиток усіх психічних процесів у дитини: запам'ятовування, уважності, зосередженості, логічного мислення, уяви. Діти повинні вміти самостійно аналізувати, зіставляти, порівнювати народознавчі поняття, звичаї минулого та сучасного, відокремлювати місцеве, регіональне від загальнотрадиційного національного.

Мовленнєві завдання є супутніми на кожному народознавчому занятті. Наприклад, мандруючи до української оселі прадідів, діти вперше чують слова стріха, тин, перелаз, скриня, ослін, долівка.

Словник дітей також поповнюється образними виразами, коли вони слухають фольклорні твори та твори українських письменників. Діти згадують знайомі прислів'я, приказки, примовки. Кожне заняття супроводжується розповідями дітей про побачене, почуте, пережите.

Виховні завдання мають на меті прищепити дітям насамперед любов до рідного краю, до землі своїх предків, до рідної мови, оселі, до Батьківщини, почуття гордості за свій народ, повагу до національної культури, національних звичаїв та оберегів.

Природними національними рисами характеру українців вважаються щирість, гостинність, доброта, мудрість, щедрість, добре почуття гумору. Отож ці риси особистості педагога виховують у дитини, використовуючи для цього багатий народознавчий матеріал.

Музичне мистецтво є важливим та ефективним засобом виховного впливу на дитину. Ввести маленьких дітей у чарівний світ музики, виховуючи на її основі добрі почуття, прищеплюючи моральні якості – яка це вдячна і разом з тим важлива справа!

Послідовна, систематична, добре організована робота з патріотично-морального виховання в нашому закладі сприяє естетичному та інтелектуальному розвитку дітей, розвиває творчу та пізнавальну активність, формує усвідомлене ставлення до сприйняття музики, інших видів мистецтва. Це наповнює дітей радістю, відкриває безкрайній світ добра, світла, краси та навчить їх творчо змінювати навколишній світ.

Не менш важливою умовою патріотичного виховання дітей є тісний зв'язок із батьками вихованців. Батьки є не сторонніми спостерігачами, а активними учасниками педагогічного процесу. Вони не лише беруть участь у святах, а й спільно з вихователем обговорюють питання виховання на батьківських зборах, семінарах. У куточках для батьків інформація щодо патріотичного виховання представлена у формі змінних фотовиставок, консультацій, папок-пересувок.

Для виявлення зацікавленості батьків розвитком уявлень дошкільнят про Україну, виховання інтересу до рідної країни проводиться анкетування батьків. Результати анкетування дозволяють педагогам виявити ставлення, міру зацікавленості батьків у співпраці з педагогами та окреслити коло проблем, у розв'язанні яких батькам потрібна допомога.

Наші діти - зерна нації. Щоб кожний дошкільник став відбірним зернятком і виріс гармонійною особистістю схожою на дозрілий колос, потрібно створити для цього всі умови в сім'ї та дитячому садку, посіяти у душу вихованців зернятка пам'яті народної та духовності, здоров'я та працелюбності, культури та краси. Проростуть ці паростки добра - і виросте колосисте поле життя, наснаги, мудрості і самоповаги майбутньої надії держави.

СИСТЕМА РОБОТИ В ДОШКІЛЬНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ З ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РОБОТИ З ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ

- * Виховання в дитини любові і почуття причетності до своєї сім'ї, до дитячого садка, вулиці, міста;
- * Формування бережливого ставлення до природи рідного краю;
- * Формування толерантності, почуття поваги до інших людей;
- * Формування поваги до моральних цінностей, традицій, звичаїв, культури рідного народу;
- * Ознайомлення дітей із символами держави.

ОРІЄНТОВНЕ ОФОРМЛЕННЯ РОЗВИВАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА ГРУП

- * український куточок національної та народної символіки, де розміщено герб та прапор України, українські рушники, сорочки-вишиванки, український посуд та іграшки, фотографії;
- * добірки віршів про Україну, Київ, рідну природу, Батьківщину;
- * бібліотечка українського фольклору: народні прикмети, прислів'я, легенди, загадки, заклички, колисанки, народні ігри тощо;
- * фонотека українських пісень;
- * дидактичні ігри на закріплення знань про рідний край та його природу;
- * ілюстрації, плакати, карта України.

ОРІЄНТОВНІ ТЕМАТИЧНІ БЛОКИ РОБОТИ З ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ

1. Наша країна – Україна.
2. Державні символи : герб, прапор, гімн.
3. Національні символи країни.
4. Національний одяг.
5. Ремесла України.
6. Рослинні символи країни: маки, пшениця, верба, калина і т.д.
7. Народний фольклор: прислів'я, приказки, забавлянки, колискові і т.д.
8. Народні свята і традиції: Різдво, Великдень, Трійця і т.д.
9. Українські культурні діячі.
10. Видатні міста України.
11. Моє рідне місто.
12. Хто такі козаки?
13. Природа України.
14. «Червона книга» України.

Тематичні блоки роботи з дітьми по ознайомленню з рідним селищем:

1. Історія міста. Назва. Чому тут виникло поселення людей?
2. Найбільша площа. Моя вулиця. На якій вулиці розташований мій дитячий садок? Вулиці нашого села.
3. Визначні місця нашого міста. Пам'ятники, будівлі, музей.
4. Праця дорослих. Підприємства нашого міста. Чим прославлене місто.
5. Герб міста. Які символи на ньому зображені. Як вони пов'язані з історією та працею людей в нашому місті.
6. Видатні люди рідного міста. Чиїми іменами названі вулиці? Чому? Які люди прославили наш край?
7. Природа рідного міста. Які дерева, квіти прикрашають вулиці міста. Яких рослин найбільше. Які корисні копалини є в нашому краї.
8. Культура рідного міста. Який музей є в місті. Які є навчальні заклади?
9. Культура поведінки в рідному місті. Як поводити себе на вулиці, в транспорті, музеї, театрі, на прогулянці, на загальноміських святах.
10. Відпочинок у нашому місті. Де люблять відпочивати жителі рідного міста. Які є традиції, свята.
11. Захисники нашого міста. Хто слідкує за спокоєм, добробутом людей у місті. Хто допомагає людям в надзвичайних ситуаціях.

Тематичні блоки можуть інтегруватися з будь-яким етапом пізнання дитиною рідного міста, збагачуючи життєвий досвід дитини.

